

Interne Controle 2022

Eindrapportage

11 mei 2023

Inhoudsopgave

1	Samenvatting.....	4
1.1	Hoe gaat het?.....	4
1.2	Rechtmatigheidsafwijkingen	5
1.3	Belangrijkste aandachtspunten.....	6
2	Bevindingen en advies	7
2.1	Totaaloverzicht.....	7
2.2	Bedrijfsvoering & Dienstverlening	8
2.3	Maatschappelijke Ontwikkeling.....	16
2.4	Stedelijke Ontwikkeling & Beheer	21
2.5	Frauderisico's	24
Bijlagen		
	Bijlage I – Toelichting rechtmatigheidsfouten.....	26
	Bijlage II – Overzicht van aanbevelingen (open).....	26
	Bijlage III – Overzicht van aanbevelingen (afgerond)	26

1 Samenvatting

De inwoners van Hoorn vertrouwen erop dat de gemeente rechtmatig handelt. Door de hele organisatie worden maatregelen getroffen dit te realiseren. Van beleidsregels en werkinstructies tot analyses en deelwaarnemingen. Jaarlijks toetsen wij als adviseurs interne beheersing of de gemeente in control is. Vanaf boekjaar 2021 zijn de werkzaamheden vastgelegd in een controle- en uitvoeringsplan. Deze rapportage bevat de bevindingen over 2022.

Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Dit bestaat uit rechtmatigheidsafwijkingen 2022 en aandachtspunten in de interne beheersing. Het tweede hoofdstuk geeft meer details per domein. Hier staan alle nieuwe adviezen, maar ook de status van openstaande acties.

1.1 Hoe gaat het?

Wat gaat goed?

De controles leiden tot veel bevindingen. Dit resulteert in rechtmatigheidsafwijkingen, maar laat ook zien waar potentiële problemen zitten. Deze rapportage bevat aanbevelingen om processen te versterken en rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Wat kan beter?

Idealiter leggen teams zelf verantwoording af, over zowel rechtmatigheid als hun interne beheersing. Deze verantwoording, inclusief bevindingen en aanwezige beheersmaatregelen, kunnen dan getoetst worden door ons. De uitkomsten dienen als basis voor deze rapportage en de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij merken dat deze verantwoordelijkheid niet overal genomen wordt. Veel controlewerkzaamheden voeren wij achteraf uit om tot een oordeel te komen. Hier zijn verschillende redenen voor:

- Verantwoordelijkheid voor verantwoording over rechtmatigheid en interne beheersing wordt niet actief uitgedragen van directie naar teammanagers;
- De organisatie heeft op veel plekken te maken met capaciteitsproblemen, waardoor werkzaamheden niet of niet volledig opgepakt kunnen worden;
- In de teams zijn niet altijd de juiste kennis en vaardigheden aanwezig.

Hoe gaan we dit doen?

Wij blijven adviseren over risico's in de processen. Daarnaast worden bevindingen, vanaf deze rapportage, op een andere manier gerapporteerd:

- Oude stijl: bevindingen worden besproken met teammanagers en proceseigenaren. In samenspraak formuleren de adviseurs interne beheersing acties die via een Excel-overzicht worden bijgehouden. In de rapportage staat een toelichting van de bevindingen, inclusief advies en status.
- Nieuwe stijl: bevindingen worden tijdens het jaar met teammanagers en proceseigenaren gedeeld en besproken. De adviseurs interne beheersing vragen hen voor de eindrapportage om (1) een reactie, (2) of en welke acties zij van plan te nemen zijn, en (3) wanneer zij verwachten klaar te zijn met deze acties. Uiteraard wordt de mogelijkheid geboden om een en ander nader toe te lichten in een gesprek.

Deze nieuwe stijl legt meer initiatief bij de teams, geeft directie betere stuurinformatie, en zorgt ervoor dat wij onze controlerende rol beter kunnen vervullen. Uiteraard zijn wij altijd beschikbaar voor advies of bereid om mee te denken.

1.2 Rechtmatigheidsafwijkingen

De wetswijziging is in 2022 aangenomen. Dit betekent dat het college met ingang van boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet opnemen. Voor 2022 wordt volstaan met een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

De signaleringsgrens is vastgesteld op 1% van de totale uitgaven (inclusief dotaties aan reserves). In de controle wordt gebruik gemaakt van een controletolerantie van 75%. De controletolerantie is lager dan de algemene materialiteit om te voorkomen dat een opeenstapeling van fouten, die bij elkaar opgeteld de materialiteitsgrens overschrijden, over het hoofd gezien wordt.

- Signaleringsgrens: € 3.166.090 (op basis van laatste concept jaarrekening)
- Controletolerantie (75%): € 2.374.568

Hieronder is een overzicht van alle fouten en onduidelijkheden opgenomen. Dit zijn voorlopige cijfers, omdat de accountantscontrole nog niet is afgerond. Tussentijdse ontwikkelingen, maar ook een verschil in inzicht, kunnen leiden tot andere definitieve cijfers bij de jaarrekening.

Afwijking	Type ¹	Omvang	Toelichting
Begroting	Fout	€ 696.000	Dit betreffen begrotingsoverschrijdingen op programma's en kredieten die als onrechtmatig zijn aangemerkt en mee tellen voor het oordeel van de accountant. Een verdere toelichting (totaalniveau) is in de jaarrekening van 2022 te vinden.
Europees aanbesteden	Fout	€ 1.689.000	Dit zijn uitgaven die niet volgens wet- en regelgeving is aanbesteed. Bijlage I bevat de samenstelling van het bedrag met toelichtingen.
Sociaal domein - energietoeslag	Fout	€ 500.000	Huishoudens met een lager inkomen kunnen energietoeslag aanvragen. Dit kwalificeert als bijzondere bijstand, zoals geregeld in de participatiewet. Uit een deelwaarneming blijkt dat toekenningen zijn gedaan aan huishoudens met een te hoog inkomen en dat niet in alle gevallen de identiteit voldoende vastgesteld is.
Sociaal domein – Zorg in Natura (ZiN) Wmo en Jeugdwet	Onduidelijk	€ 5.259.000	Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. Deze informatie wordt niet altijd (tijdig) ontvangen. De totale onduidelijkheid over 2022 is per heden € 14.850.000 (2020: € 5.175.370). Dit betekent niet dat deze bedragen fout zijn. De lasten zijn terecht verantwoord in de jaarrekening. Alleen is, door het ontbreken van controle-informatie op het moment van rapporteren, niet met zekerheid te zeggen of deze lasten rechtmatig tot stand zijn gekomen.
Sociaal domein – PGB's Wmo en Jeugdwet	Onduidelijk	€ 1.348.000	Als gemeente dien je vast te stellen dat PGB's besteed worden aan het beoogde doel, de zogenaamde prestatielevering. Hoorn voert hier geen onderzoek naar uit. Daarom wordt jaarlijks de hele massa aan Pgb's als onduidelijk gekwalificeerd.
Totaal fouten		€ 2.885.000	<i>Toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering</i>
Totaal onduidelijkheden		€ 6.607.000	<i>Toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering</i>

¹ Er is sprake van een onduidelijkheid als het college in het kader van de verslaggeving niet kan aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout.

1.3 Belangrijkste aandachtspunten

De interne controle heeft geleid tot diverse bevindingen. Voor een aantal vragen wij extra aandacht. Deze staan hieronder beschreven. In hoofdstuk 2 worden alle bevindingen benoemd.

1.3.1 Status salarisadministratie

Sinds 2022 wordt de salarisadministratie gevoerd in AFAS. Deze transitie verloopt niet vlekkeloos. De belangrijkste problemen zijn:

- Er ontstaan verschillen tussen AFAS en Key2Financiën bij de financiële verwerking;
- Ten opzichte van Centric zijn informatiestromen verloren gegaan. Dit gebrek aan inzicht levert onder andere fiscale risico's met zich mee. Momenteel kunnen we niet voldoen aan eisen op de financiële verantwoording. Als we nu onderzoek krijgen van de Belastingdienst is niet de vraag of we een boete krijgen, maar hoe hoog deze zal zijn;
- Er is nog geen bevoegdhedenmatrix beschikbaar. Hierdoor hebben de adviseurs interne beheersing niet de gewenste functiescheidingen kunnen toetsen. Zolang de bevoegdheden onbekend zijn is het vrijwel onmogelijk om de effectiviteit van de processen te beoordelen.

Deze, plus enkele andere bevindingen, staan omschreven in hoofdstuk 2. Daar zijn ook onze adviezen opgenomen.

1.3.2 Energietoeslag

In 2022 zijn de energieprijzen sterk gestegen. Inwoners met een lager inkomen komen in aanmerking voor een bijdrage in de energiekosten. De voorwaarden voor deze energietoeslag zijn vastgelegd in wetten en interne beleidsstukken, waaronder door de raad vastgestelde verordeningen.

Door de grote hoeveelheid aanvragen is ervoor gekozen, gedurende een periode van ongeveer twee maanden, deze beperkt te toetsen. Middels een deelwaarneming is achteraf vastgesteld of aan de voorwaarden was voldaan. Hierbij is gekeken naar de identificatieplicht uit de participatiewet en de inkomensgrens. Ongeveer 30% van de gecontroleerde dossiers bleek niet te voldoen aan de voorwaarden.

We hebben vernomen dat vanaf half november alle aanvragen volledig behandeld worden. Er wordt daarnaast nagedacht over de inrichting voor 2023. De kans op vergelijkbare fouten volgend jaar lijkt dus klein. Wij willen wel graag aandacht vragen voor het onderwerp. Ook om vergelijkbare afwijkingen, bij toekomstige projecten, te voorkomen.

1.3.3 Aanbesteding kosten Oekraïne

Er worden veel kosten gemaakt voor de opvang van Oekraïners. Hiervoor zijn geen aanbestedingstrajecten doorlopen. Inkoop is niet bij deze aankopen betrokken. Het Rijk geeft aan dat wet- en regelgeving ten aanzien van staatsteun en aanbestedingsrecht gewoon van toepassing is. Alleen onder specifieke omstandigheden kunnen uitzonderingen van toepassing zijn.

De uitgaven aan sommige crediteuren overstijgen in 2023 de Europese aanbestedingsgrenzen. Dit zal leiden tot nieuwe rechtmatigheidsafwijkingen. Wij raden aan om deze contracten voor te leggen bij inkoop om rechtmatigheid in de toekomst te waarborgen.

2 Bevindingen en advies

Dit hoofdstuk behandelt de aandachtspunten per domein. Paragraaf 2.1 begint met een totaaloverzicht van alle nieuwe en oude aanbevelingen. In paragraaf 2.2 tot en met 2.4 wordt op elk domein dieper ingegaan. Dit omvat alle nieuwe aanbevelingen, de voortgang van openstaande aanbevelingen en aanvullende toelichtingen waar nodig. Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van de belangrijkste frauderisico's en, waar van toepassing, gerelateerde bevindingen.

Bijlage I bevat meer informatie over de rechtmatigheidsfouten. In bijlage II en III staan alle openstaande en afgeronde aanbevelingen. Per aanbeveling is een toelichting opgenomen van de voortgang.

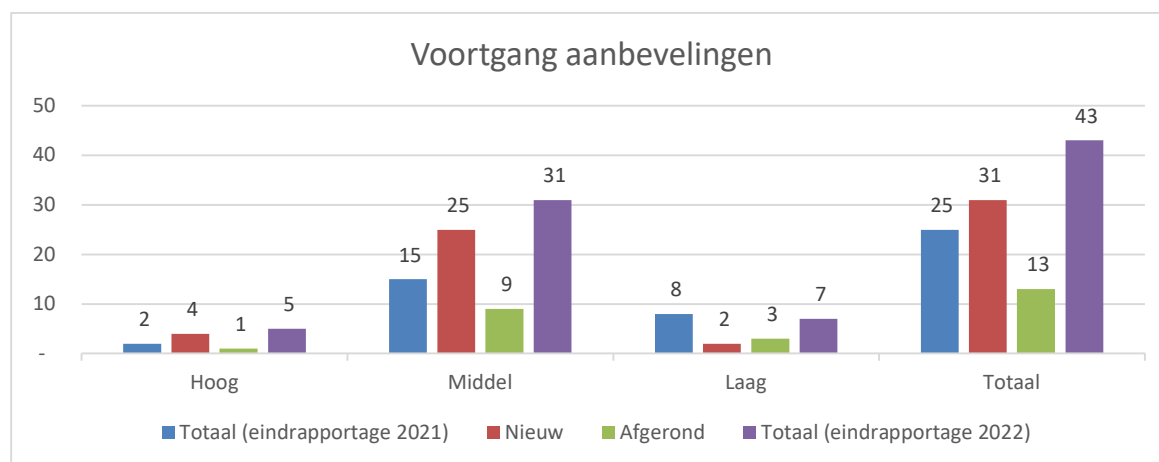
Dashboard

Voorgaande rapportages bevatten een dashboard. Hierin stond per proces een beoordeling van de kwaliteit van de interne beheersing en de autonomie van de werkzaamheden. Dat overzicht ontbreekt in deze rapportage. Voor 2023 wordt de aanpak herzien. In deze rapportage ligt de aandacht op de verschillende aanbevelingen.

2.1 Totaaloverzicht

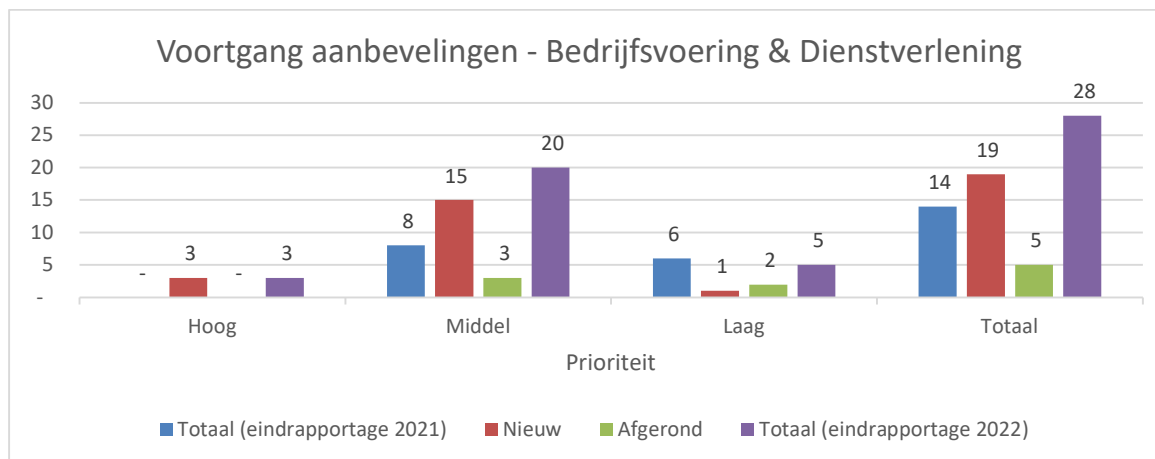
Ten tijde van de eindrapportage 2021 stonden 25 aanbevelingen open. Per heden zijn dit er 43. Deze groei komt met name door aanbevelingen op financieel beheer, personeelszaken en subsidieverstrekingen. Het verloop tijdens afgelopen jaar is weergegeven in onderstaande grafiek.

In bijlage II staat de voortgang per aanbeveling omschreven. Bijlage III bevat een overzicht van de afgeronde aanbevelingen sinds de tussentijdse rapportage.

Prioriteit	Toelichting
Hoog	De bevinding vormt een groot risico voor de gemeente. Er moet zo snel mogelijk actie ondernomen worden. Het niet opvolgen van de aanbeveling kan leiden tot materiële rechtmatigheidsfouten of werkt fraude in de hand.
Middel	De bevinding vormt een risico voor de gemeente. Bij voorkeur wordt deze aanbeveling binnen één jaar opgevolgd.
Laag	Er is een mogelijkheid gezien om het proces te verbeteren. Het huidige proces voldoet, maar kan efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd.

2.2 Bedrijfsvoering & Dienstverlening

2.2.1 Samenvatting

Dit hoofdstuk behandelt nieuwe aanbevelingen over personeelszaken, financieel beheer en verhuur van gemeentelijk vastgoed. De meeste aanbevelingen hebben betrekking op de implementatie van AFAS en verschillende ondersteunende financiële processen.

2.2.2 Nieuwe aanbevelingen

(1) Personeelszaken

A) AFAS – Implementatie		Prioriteit:	Hoog
Toelichting	<i>Financiële verwerking</i> Hoorn voert de salarisadministratie sinds januari 2022 in AFAS. De financiële verwerking gaat niet foutloos. De salarissen voor januari werden pas in mei financieel geboekt, de overige maanden van 2022 pas in oktober en januari. Daarnaast vernemen wij dat de koppeling tussen AFAS en Key2Financiën niet goed gaat. Er ontstaan verschillen bij de boeking van de loonjournaalpost. <i>Fiscaal risico</i> Doordat de inrichting van AFAS afwijkt van Centric zijn informatiestromen verloren gegaan. Dit levert (fiscale) risico's op. Het is momenteel bijvoorbeeld niet mogelijk om gemakkelijk de WKR-kosten uit de salarisapplicatie te kunnen exporteren. Wij raden aan om dit in overleg met de fiscaal adviseur loonheffingen op te pakken. <i>Tot slot</i> De financiële verwerking van de maandelijkse loonjournaalpost is een basisfunctionaliteit, die zo snel mogelijk goed moet werken. Het ontbreken van sluitende, maandelijkse boekingen is niet alleen foutgevoelig, maar leidt ook tot onjuiste en vertraagde sturingsinformatie voor managers.		
Advies	▪ Zoek zo snel mogelijk uit wat er fout gaat in de koppeling tussen AFAS en Key2Financiën; ▪ Ga met AFAS en een (intern) fiscaal adviseur in overleg over de inrichting van AFAS ten aanzien van fiscaliteit.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

B) AFAS – Bevoegdheden		Prioriteit:	Hoog
Toelichting	Applicatiebeheer geeft aan dat er geen bevoegdhedenmatrix te exporteren is. De kwaliteit van de interne beheersing is hierdoor slecht vast te stellen: - Er kan niet vastgesteld worden hoe bevoegdheden zijn ingericht. Er is geen overzicht van wie wat kan in het systeem; - Er vindt maandelijks een controle plaats op medewerkers met bevoegdheden in zowel HR als salarisadministratie. Door het ontbreken van de bevoegdhedenmatrix kan niet gecontroleerd worden of deze controle volledig is; Het is onduidelijk hoe team HR zorg draagt voor de beheersing van bevoegdheden.		
Advies	▪ Zorg ervoor dat de bevoegdheden uit AFAS geëxporteerd kunnen worden. ▪ Beoordeel deze bevoegdheden periodiek om risico's te identificeren en misbruik te voorkomen.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

C) AFAS – Tarieven		Prioriteit:	Middel
Toelichting	AFAS zorgt ervoor dat tarieven, zoals premiepercentages voor afdracht van sociale lasten en pensioenen, in lijn met wet- en regelgeving worden ingevoerd in de salarisadministratie. Hierop vindt geen zichtbare controle plaats. Volgens het team zijn wel alle gegevens gecontroleerd bij de implementatie van AFAS. Dit is alleen niet zichtbaar vastgelegd.		
Advies	Voer periodiek controles uit op nieuwe en gewijzigde tarieven en leg dit zichtbaar vast. Doe dit in ieder geval wanneer de tarieven voor het volgende jaar worden ingevoerd en bij grote wijzigingen tussendoor.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

D) Spookpersoneel		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Er worden geen zichtbare controles uitgevoerd op spookpersoneel. Dit zijn medewerkers die geen werk verrichten, maar wel salaris betaald krijgen. Dit kan komen doordat een medewerker niet uit dienst wordt gemeld, maar het kan ook een fictief persoon zijn. Wij zagen in Centric beperkt beheersmaatregelen om dit tegen te gaan. Het is ons niet bekend of er maatregelen zijn getroffen bij de overgang naar AFAS.		
Advies	▪ Controleer eenmalig het volledige personeelsbestand op spookpersoneel. ▪ Controleer vervolgens periodiek de mutaties.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

E) Declaraties – Geen onderbouwing zichtbaar bij accorderen		Prioriteit:	Middel
Toelichting	De informatievoorziening bij het goedkeuren van declaraties is onvoldoende. Controleurs krijgen niet alle informatie te zien die nodig is om een declaratie te beoordelen. Twee voorbeelden: - Declaratie dienstreizen: alleen de gemaakte kilometers zijn zichtbaar. Controleur kan niet de datum, bestemming of locatie van vertrek inzien; - Declaratie overnachtingen: er is alleen een standaardbedrag zichtbaar. Controleur heeft geen inzicht in de onderliggende bon of factuur.		
Advies	Richt AFAS in zodat controleurs alle benodigde informatie, inclusief onderliggende stukken, kunnen inzien.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

F) Declaraties – Thuiswerkvergoedingen automatisch goedgekeurd		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Thuiswerkvergoedingen worden automatisch goedgekeurd door het systeem. Hierdoor ontstaat een misbruikmogelijkheid in het systeem.		
Advies	Laat thuiswerkvergoedingen goedkeuren door de teammanager.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

G) Beheer AD-accounts		Prioriteit:	Middel
Toelichting	<i>AD staat voor Active Directory. Dit is een gecentraliseerd en gestandaardiseerd systeem in Windows voor het managen van gebruikersgegevens, (toegangs)beveiliging en koppeling met andere applicaties.</i> Sinds de IT-migratie in december 2022 ligt het beheer van AD-accounts bij een derde partij, Hoorn is hier niet meer direct bij betrokken. De servicedesk heeft hier ook geen inzicht meer in. Tijdens de interne controle in 2022 constateerden wij voor één uitdiensttreder dat het AD-account niet tijdig was afgemeld. De servicedesk kon in januari 2023 niet aantonen of dit was opgelost. Hierdoor hebben wij ook niet kunnen achterhalen wat de oorzaak was. Wij vragen ons af hoe bewaakt wordt dat: - Geen accounts onterecht actief blijven; - Toegangsbeveiliging past bij de huidige functies van medewerkers.		
Advies	▪ Overweeg een periodieke beoordeling van de AD-accounts. ▪ Zoek uit of de uitdiensttreder uit de interne controle juist en tijdig verwerkt is. De adviseurs interne beheersing kunnen aangeven over wie dit gaat.		
Reactie teammanager	Deze aanbeveling wordt nog besproken tussen de teammanagers P&C en HR. De reactie volgt later.	Verwachte afronding:	Niet bekend

(2) Financieel beheer

H) K2F – Veel transacties zonder autorisaties		Prioriteit:	Hoog																					
Toelichting	Uitgaven in Key2Financiën worden normaal gezien door minimaal 2 personen goedgekeurd. Dit gaat goed voor normale facturen. Er zijn echter meerdere uitgavenstromen die buiten deze routes lopen. Dit gaat om ongeveer 40% van alle uitgaven op dagboek 1 (inkoopboek). Deze stromen bestaan in de periode 2019 tot en met 2022 uit:																							
	<table><tr><th>Type uitgaven</th><th>Bedrag</th></tr><tr><td>Voorschotten</td><td>163 mln EUR</td></tr><tr><td>Lening</td><td>77 mln EUR</td></tr><tr><td>Subsidie</td><td>43 mln EUR</td></tr><tr><td>Loonheffing</td><td>24 mln EUR</td></tr><tr><td>Belastingdienst</td><td>19 mln EUR</td></tr><tr><td>Doordecentralisatie</td><td>7 mln EUR</td></tr><tr><td>Diverse betalingen >1mln EUR</td><td>5 mln EUR</td></tr><tr><td>Diverse betalingen >100K EUR</td><td>1 mln EUR</td></tr><tr><td>Overige posten</td><td>4 mln EUR</td></tr><tr><td>Diverse credits</td><td>-/- 5 mln EUR</td></tr></table>			Type uitgaven	Bedrag	Voorschotten	163 mln EUR	Lening	77 mln EUR	Subsidie	43 mln EUR	Loonheffing	24 mln EUR	Belastingdienst	19 mln EUR	Doordecentralisatie	7 mln EUR	Diverse betalingen >1mln EUR	5 mln EUR	Diverse betalingen >100K EUR	1 mln EUR	Overige posten	4 mln EUR	Diverse credits
Type uitgaven	Bedrag																							
Voorschotten	163 mln EUR																							
Lening	77 mln EUR																							
Subsidie	43 mln EUR																							
Loonheffing	24 mln EUR																							
Belastingdienst	19 mln EUR																							
Doordecentralisatie	7 mln EUR																							
Diverse betalingen >1mln EUR	5 mln EUR																							
Diverse betalingen >100K EUR	1 mln EUR																							
Overige posten	4 mln EUR																							
Diverse credits	-/- 5 mln EUR																							
Advies	▪ Verwerk zoveel mogelijk transacties via standaardroutes; ▪ Beoordeel de transacties die buiten standaardroutes om worden verwerkt, en bepaal of deze hier terecht buiten vallen; ▪ Zorg voor periodieke controles op deze transacties, zodat ongewenste uitgaven op tijd ontdekt worden.																							
Reactie teammanager	Onderzocht wordt welke maatregelen genomen kunnen worden om zoveel mogelijk transacties via Key2 te laten verlopen (key2 als uitgangspunt). Onderdeel van het invoeren van kwartaalrapportages zal een analyse worden op de transacties buiten de standaardroutes.	Verwachte afronding:	Q4 2023																					

I) K2F – Fraudemogelijkheid betalingen		Prioriteit:	Middel
Toelichting	In Key2Financiën bestaat functiescheiding tussen (1) het aanmaken van betaalvoorstellen en (2) het financieel verwerken van de betaling.		
	Tussen deze stappen in wordt:		
	- Het betaalvoorstel ingelezen in de betaalomgeving van de bank (eerste accordering); en - Het betaalvoorstel geaccordeerd door een tweede medewerker (tweede accordering).		
	Het betaalvoorstel kan echter worden aangepast voordat deze wordt ingelezen. De inhoud van een betaalvoorstel is makkelijk te manipuleren. Dit kan in een simpele tekstverwerker.		
	De medewerkers die betalingen verwerken (2) kunnen ook betaalvoorstellen inlezen (eerste accordering). Hier bestaat dus een misbruikrisico. Deze medewerkers kunnen betalingen voorstellen en achteraf op een tussenrekening boeken.		
	Het is verstandig om gebruik te maken van hashtotalen. Een hash is een controlegetal en bevat de som van alle velden in het betaalbestand, zowel cijfers, letters als spaties. De berekende hash is uniek voor elk bestand. Hoewel het in theorie mogelijk is een betaalbestand te manipuleren en toch het hashtotaal ongewijzigd te houden, is dat in de praktijk aanzienlijk moeilijker en tijdrovender dan het manipuleren van een betaalbestand dat is voorzien van alleen een totaalbedrag als controlegetal.		
	Door Key2Financiën een hash te laten genereren, en deze bij de bank in te moeten vullen bij controle (tweede accordering), voorkom je misbruik. Het is dan wel essentieel dat de controleur de hash uit de oorspronkelijke applicatie verkrijgt.		
	Huidig gebruik hashtotalen		
	Key2Financiën genereert hashtotalen bij elk betaalvoorstel. De bank laat, bij het plaatsen van de tweede accordering, de laatste cijfers van het ingelezen betaalvoorstel zien. Een controle hierop wordt niet afgedwongen. Uit bespreking met collega's van Planning & Control blijkt dat niet iedereen zich bewust is van deze controlemogelijkheid.		
	Mogelijke maatregelen		
	- Gebruik hashtotalen bij het controleren van betalingen: Het gebruik bij invoer van betalingen is minder doeltreffend, aangezien deze persoon de hash zelf kan genereren of bepalen. Het is namelijk ook mogelijk een hash te generen voor een aangepast bestand. Ook is het essentieel dat de controleur zeker weet dat de gebruikte hash door de originele applicatie is gegenereerd. Deze oplossing moet natuurlijk wel gefaciliteerd worden door de bank en de financiële applicatie (Key2Financiën); - Zorg ervoor dat medewerkers die betalingen verwerken geen betalingen kunnen inlezen in de betaalomgeving van de bank. Hiermee wordt voorkomen dat medewerkers die betalingen verwerken zelf ingevoerde betalingen financieel kunnen verwerken; - Controleer periodiek alle betalingen die zijn geïnitieerd door de medewerkers die betalingen achteraf kunnen verwerken.		
	ERP-systeem Goedgekeurde betaalbestand Manipulatie Gemanipuleerde betaalbestand Beveiligde folder C-schijf Bankapplicatie		
Advies	Overweeg of aanpassingen in het betalingsproces gewenst zijn.		
Reactie teammanager	Bij de betaalbatch in de bank kan een hashtotaal worden ingegeven, of dit voor elke betaalbatch mogelijk is moet nog blijken. De functiescheiding voor medewerkers die betalingen verwerken en dan geen betalingen kunnen inlezen in de betaalomgeving van de bank is moeilijk realiseerbaar, vanwege de beperkte aantal personen van de administratie. Een analyse achteraf zal de controle versterken, doch dit zal wel nodig tijd vergen en is dit huidige formatie haalbaar.	Verwachte afronding:	Niet bekend

J) Veel medewerkers kunnen routing aanpassen		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Facturen worden in Key2Financiën normaal gezien door twee personen goedgekeurd. Deze routes kunnen in module FFISCR05 'Routing facturen' worden aangepast. Per 5 januari 2023 hebben 93 medewerkers deze bevoegdheid. Dit betekent dat deze medewerkers routes kunnen aanpassen. Dit creëert een misbruikrisico.		
Advies	Beperk de bevoegdheden ten aanzien van goedkeuringsroutes in K2F.		
Reactie teammanager	De spelregels zullen worden herzien op het aanmaken en controleren van bevoegdheden in K2F. In afstemming met de functioneel beheerder zullen hier nieuwe afspraken over worden gemaakt.	Verwachte afronding:	Q3 2023

K) K2F – Accordering niet conform budgethoudersregeling		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Facturen worden in Key2Financiën normaliter door twee personen goedgekeurd. Volgens de regeling budgethouderschap 2017 (zaaknummer 1425260) tekent de eerste medewerker voor ontvangst en de tweede medewerker voor budget. Op basis hiervan verwachten wij dat de eerste medewerker betrokken is bij de opdracht en bekend is met de inhoud van de factuur. In de praktijk zien wij vaak dat deze medewerkers facturen goedkeuren zonder dat zij weten of de producten of diensten zijn ontvangen. Zij kunnen vaak geen onderbouwing aanleveren van de prestatie.		
Advies	- Herzie de bevoegdheden en routes in Key2Financiën volgens de budgethoudersregeling; - Stel periodiek vast dat de routes juist toegepast worden.		
Reactie teammanager	De spelregels zullen worden herzien voor de bevoegdheden en routes in Key2 conform budgethoudersregeling. Daarnaast wordt onderzocht of de verplichtingenadministratie groter uitgerold kan worden in de organisatie.	Verwachte afronding:	Q3 2023

L) Kredieten monitoren		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Bij de controle op begrotingsrechtmatigheid kwam naar voren dat er op diverse kredieten behoorlijke overschrijdingen zijn gemaakt of kosten zijn verantwoord op nummers waar geen begroot bedrag op staat. In eerste instantie is er dan sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Een en ander moet dan nader uitgezocht worden wat extra tijd kost.		
Advies	Wij adviseren om periodiek de kredieten door te lopen op overschrijdingen. Bij overschrijdingen en kredieten waar wel op verantwoord is maar niet begroot met het team het gesprek aan te gaan om onrechtmatigheid te voorkomen.		
Reactie teammanager	De ambitie is om in 2023 te gaan starten met kwartaalafsluitingen. Onderdeel van de kwartaalafsluitingen zullen ook het opschonen van tussenrekening zijn. Capaciteit is het huidige struikelblok. Dit actiepunt zal uiterlijk 2e kwartaal worden opgepakt, omdat het aandachtspunt qua rechtmatigheid is.	Verwachte afronding:	Q3 2023

M) Controle aansluiting subadministraties		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Uit interne controles 2022 blijkt voor het merendeel van de subadministraties dat er tussentijds geen aansluiting met de financiële administratie wordt gemaakt. Aan het eind van het jaar blijven deze aansluitingen ook vaak achterwege en komen deze op het bordje van P&C. Dit zorgt voor extra werk aan het eind van het jaar. In eerste instantie ligt de verantwoording hiervoor bij de vakafdeling. Echter zal er van P&C/boekhouding ook controle op dit onderdeel moeten zijn.		
Advies	Wij adviseren om periodiek (per kwartaal) na te gaan of subadministraties ook daadwerkelijk aansluiten op de financiële administratie.		
Reactie teammanager	De ambitie is om in 2023 te gaan starten met kwartaalafsluitingen. Onderdeel van de kwartaalafsluitingen zullen ook het opschonen van tussenrekening zijn. Capaciteit is het huidige struikelblok.	Verwachte afronding:	Q3 2023

N) Controle tussenrekeningen		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Uit interne controles en controle werkzaamheden accountant blijkt dat tussenrekeningen niet tijdig worden opgeschoond en dat er door het jaar heen geen goed beeld is van de status van posten op deze rekeningen. Aan het eind van het jaar zorgt dit voor extra werk. Ook is gebleken dat posten op balansrekening worden geboekt die daar niet thuis horen. Vooruitbetaald op nog te ontvangen e.d.		
Advies	Zorg er voor dat periodiek (per kwartaal) wordt nagegaan of tussenrekening zijn bijgewerkt en dat per jaareinde de juiste posten op de juiste rekeningen worden geboekt. Zorg dat er één aanspreekpunt is dit het totaal overzicht hierop heeft.		
Reactie teammanager	De ambitie is om in 2023 te gaan starten met kwartaalafsluitingen. Onderdeel van de kwartaalafsluitingen zullen ook het opschonen van tussenrekening zijn. Capaciteit is het huidige struikelblok.	Verwachte afronding:	Q3 2023

O) K2F – Dagboek voor applicaties		Prioriteit:	Laag
Toelichting	De meeste activiteiten van de gemeente leiden tot financiële vastleggingen in het boekhoudpakket. Deze gegevens komen uit verschillende applicaties. Er moet periodiek vastgesteld worden dat de gegevens in de subadministratie (applicatie) aansluit met de financiële administratie (boekhoudpakket). Dit gebeurt vaak deels handmatig. Het aanmaken van dagboeknummers voor specifieke applicaties kan dit makkelijker maken. Als alle boekingen uit applicatie X via dagboek Y geboekt worden, dan kan achteraf makkelijk vastgesteld worden of de subadministratie aansluit met de financiële administratie.		
Advies	▪ Maak dagboeken aan voor de belangrijkste applicaties binnen Hoorn; ▪ Gebruik deze voor alle financiële boekingen die uit deze applicaties volgen.		
Reactie teammanager	Bevinding wordt erkend. Daar de huidige werkwijze wel werkt, wordt de bevinding op een later moment opgepakt.	Verwachte afronding:	2024

(3) Verhuuropbrengsten

Het proces verhuuropbrengsten kent diverse stromen aan huuropbrengsten. Naast de verhuur van gemeentelijke gebouwen gaat het onder andere ook om de verhuur van gronden en parkeerplaatsen. Bij de verhuur van gemeentelijke panden gaat het vaak om meer dan alleen huur. Servicekosten en energiekosten worden in veel gevallen naast huur ook in rekening gebracht. De verhuur van gemeentelijke panden is qua omvang de grootste stroom binnen het proces verhuuropbrengsten. Het blijft echter lastig om de volledigheid van deze omzetstroom vast te stellen.

Hoorn houdt haar huurcontracten van gemeentelijke panden bij in de applicatie VBS (vastgoedbeheersysteem) van metafoor software. Het vastgoedbeheersysteem zou de basis moeten zijn voor de verhuuropbrengsten. Echter is de financiële informatie in VBS is niet op orde. Hierdoor voldoet VBS niet als basis voor de verhuuropbrengsten en wordt bij de boekhouding aparte bestanden bijgehouden met in rekening te brengen huren.

Deze bevindingen zijn niet nieuw in 2022. In eerdere jaren zijn vanuit interne beheersing en de accountant aanbevelingen gedaan over het verhuurproces. Vanaf 2023 valt het team van gebouwbeheer onder het domein bedrijfsvoering en dienstverlening. Voor ons de reden om de bestaande aanbevelingen voor de verhuuropbrengsten nogmaals onder de aandacht te brengen.

P) Volledigheid verhuuropbrengsten		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Hoorn houdt haar huurcontracten bij in de applicatie VBS. Het contractenbestand is de basis voor de verhuuropbrengsten. De financiële informatie in VBS is niet op orde. Er zijn veel verschillen tussen de verwachte inkomsten volgens VBS en de werkelijke opbrengsten in Key2Financiën. Voorbeelden zijn: - Erfpachten die afgerond zijn staan nog actief in VBS; - Er is sprake van onverklaarbare correctieboekingen in VBS, die zorgen voor negatieve huuropbrengsten bij contracten; - Huurprijzen worden niet geïndexeerd in VBS; - Servicekosten en andere financiële afspraken zijn niet opgenomen in VBS. De aansluiting tussen VBS en Key2Financiën kost hierdoor (te) veel tijd. Het is ook de vraag waar de verantwoording voor deze aansluiting moet komen te liggen. Is dit P&C of het team zelf?		
Advies	Wij adviseren het volgende: ▪ Schoon, in samenwerking met de financiële administratie, de informatie in VBS op en werk verouderde informatie bij; ▪ Zorg voor een aanspreekpunt in de 1^e lijn die verantwoordelijk is voor de aansluiting tussen VBS en Key2Financiën; ▪ Neem contact op met de softwareleverancier als de wensen van de organisatie niet overeenkomen met de ondersteuning die het softwarepakket nu biedt.		
Reactie gebouwen-beheer	VBS is geen financiële database. Er is in het verleden een bewuste keus gemaakt om financiën apart te houden van het vastgoedbeheer. Huren in VBS worden wel geïndexeerd. Er is een bewuste keus gemaakt om servicekosten buiten VBS te laten. Het zorgt voor verschillen en VBS is hier niet goed op ingericht. Erfpachten lopen via grondzaken.	Verwachte afronding:	Niet bekend

2.2.3 Status bevindingen tussentijdse rapportage

(1) Lokale heffingen

Q) Bevoegdheden Gouw		Prioriteit:	Middel
Toelichting	In de bevoegdhedenmatrix van Gouw 7 staan actieve accounts voor medewerkers die niet meer in dienst zijn van Hoorn. Daarnaast lijken de bevoegdheden voor sommige functies ruim ingesteld. Voor Gouw 5 zijn de bevoegdheden niet bekeken.		
Advies	- Schoon de bevoegdhedenmatrix op en herhaal dit periodiek. - Beoordeel of het nodig is de bevoegdheden in Gouw 5 op te schonen.		
Status	De functioneel beheerder heeft een opschoning van accounts uitgevoerd afgelopen januari. TOPdesk is leidend met betrekking tot het aanvragen en beëindigen van accounts. Zodra dit tijdens de interne controle is vastgesteld, dan kan het punt vervallen.	Verwachte afronding:	Dec'23

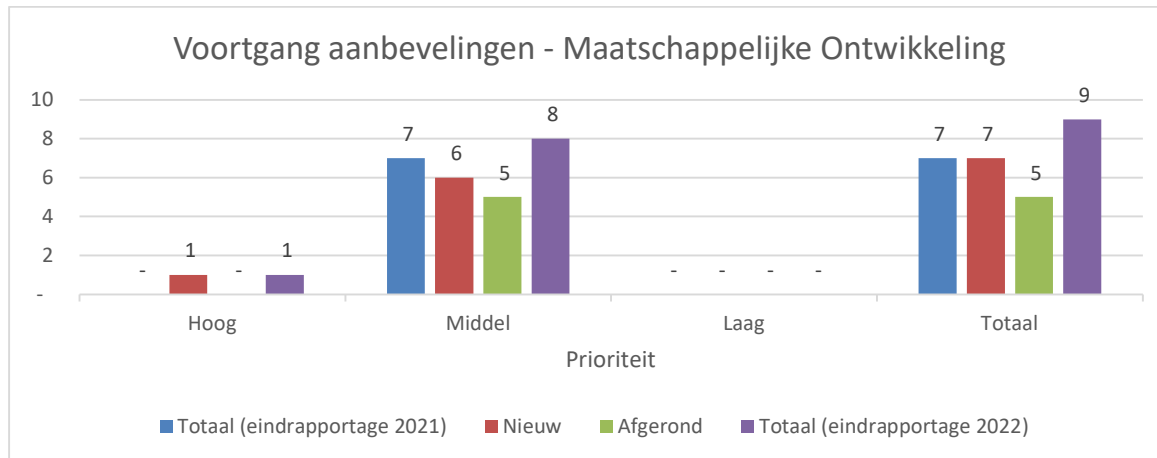
(2) Personeelszaken

R) Druppel- en sleutelbeheer		Prioriteit:	Middel
Toelichting	De registratie van sleutels en druppels is niet toereikend. Dit blijkt uit gesprekken met HR en de servicedesk. Het is onduidelijk hoeveel sleutels, waaronder lopers, in omloop zijn. Ook voor actieve druppels is niet bekend wie deze in gebruik heeft. Hierdoor is niet bekend wie, waaronder externen, ongewenst toegang hebben tot het stadhuis. Er is geen formele procedure voor uitgifte en registratie.		
Advies	Heroverweeg het sleutel- en toegangsbeleid bij de renovatie van het stadhuis, zodat inzicht in deze facilitaire zaken straks behouden kan worden.		
Status	Er is geen update. Dit punt blijft openstaan. De aanbeveling wordt meegenomen in de renovatie van het stadhuis. De teammanager HR is voorlopig het contactpersoon voor interne beheersing.	Verwachte afronding:	Dec'23

(3) Afschrijvingen

S) Urenregistratie Big Ben		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Een projectadministratie valt of staat met een betrouwbare uren- en kostenregistratie. Hoom maakt hiervoor gebruik van Big Ben. Uit de interne controle blijkt dat er verschillende betrouwbaarheidsrisico's bestaan binnen deze applicatie: - Beperkte functiescheiding: Er is beperkte functiescheiding tussen muteren en accorderen van uren. Idealiter voeren medewerkers hun eigen uren in en worden deze geaccordeerd door hun leidinggevende. Ongeveer de helft van de medewerkers met toegang tot Big Ben kunnen voor meerdere collega's zowel muteren als accorderen; - Onvolledige urenverantwoording: In Big Ben wordt alleen geschreven op projecten. Medewerkers hoeven hun overige uren niet te verantwoorden. Zodra niet 100% van contracturen geschreven hoeft worden verliest de urenregistratie aan informatiewaarde en betrouwbaarheid. Deze punten leiden ertoe dat de urenregistratie eigenlijk niet gepast is voor kostentoerekening aan projecten. Uren kunnen makkelijk geschoven worden tussen projecten, ten onrechte op een project geboekt worden of verwijderd worden. Projectverantwoording is hierdoor gevoelig voor manipulatie en willekeur.		
Advies	Onderzoek hoe deze risico's tot een gewenst niveau terug gebracht kunnen worden.		
Status	Het systeem wordt waarschijnlijk vervangen in 2024. De mogelijkheden worden momenteel onderzocht. Spelregels rondom tijdschrijven en tarieven worden in 2023 onderhanden genomen.	Verwachte afronding:	2024

2.3 Maatschappelijke Ontwikkeling

2.3.1 Samenvatting

Rechtmatigheidsafwijkingen

De meeste rechtmatigheidsafwijkingen zijn dit jaar geconstateerd in het domein Maatschappelijke Ontwikkeling. Dit komt met name door enkele aanbestedingen (bijna 1,6 miljoen euro), aanvragen energietoeslag (ruim 500 duizend euro) en jaarlijkse onduidelijkheden ten aanzien van zorg in natura en pgb's (ongeveer 6,6 miljoen euro). Het eerste hoofdstuk en bijlage I bevatten toelichtingen op deze rechtmatigheidsafwijkingen.

Team 1.Hoorn geeft aan dat het proces rondom de energietoeslag eind 2022 is aangepast. Hiermee worden fouten in 2023 hopelijk voorkomen. Daarom is hiervoor geen expliciete aanbeveling gedaan.

Er is wel een aanbeveling opgenomen ten aanzien van de aanbestedingen. Deze fouten lopen namelijk door zolang er geen geldige aanbesteding heeft plaatsgevonden. Alle toekomstige kosten die gemaakt worden met betrekking tot deze opdrachten zijn onrechtmatig. Dit is inclusief alle kosten in 2023 tot op heden. Deze zijn nog niet in de rechtmatigheidsfout opgenomen. Ten tijde van deze rapportage is de verwachte omvang van deze doorlopende fout ongeveer 1,2 miljoen euro.

Aanbesteding kosten Oekraïne

Er worden veel kosten gemaakt voor de opvang van Oekraïners. Hiervoor zijn geen aanbestedingstrajecten doorlopen. Inkoop is niet bij deze aankopen betrokken. Het Rijk geeft aan dat wet- en regelgeving ten aanzien van staatsteun en aanbestedingsrecht gewoon van toepassing is. Alleen onder specifieke omstandigheden kunnen uitzonderingen van toepassing zijn.

De uitgaven aan sommige crediteuren overstijgen in 2023 de Europese aanbestedingsgrenzen. Dit zal leiden tot nieuwe rechtmatigheidsafwijkingen. Wij raden aan om deze contracten voor te leggen bij inkoop om rechtmatigheid in de toekomst te waarborgen.

Overige processen

Dit hoofdstuk bevat verder aanbevelingen ten aanzien van subsidieverstrekingen, facilitaire verhuur en leerlingenvervoer.

2.3.2 Nieuwe aanbevelingen

(1) Sociaal

T) Rechtmatigheid aanbestedingen		Prioriteit:	Hoog
Toelichting	<i>Rechtmatigheidsfouten 2022</i> Uit de interne controle op aanbestedingen blijken rechtmatigheidsfouten in het sociaal domein. Dit bestaat grotendeels uit de aanbesteding van gebiedsteams (Stichting) en jeugd- en gezinscoaches (Stichting). Daarnaast zijn er meerdere inhuuropdrachten die de aanbestedingsgrenzen overschrijden (..... en). Voor 2022 is de fout bijna 1,7 miljoen euro. Zonder geldige aanbesteding zullen alle toekomstige kosten, inclusief de al gemaakte kosten in 2023, ook onrechtmatig zijn. <i>Aandacht voor overige aanbestedingen</i> Deze rechtmatigheidsafwijkingen volgen vanuit de interne controle. Wij kunnen onmogelijk alles zien. Overweeg om de grootste crediteuren in het sociaal domein te beoordelen op aanbesteding, zodat deze fouten in de toekomst voorkomen kunnen worden.		
Advies	- Besteed deze diensten aan volgens wet- en regelgeving en laat alle overwegingen goed vastleggen. De inkoopadviseurs kunnen hierin bijstaan. - Loop kritisch de crediteuren sociaal domein door om fouten in de toekomst te voorkomen. Besteed hier vooral aandacht aan crediteuren en opdrachten die de Europese aanbestedingsgrens van 750K euro dreigen te overschrijden.		
Reactie teammanager	- Voor geldt dat zij tot en met augustus 2023 weer gecontracteerd zijn. Er loopt nu een aanbesteding voor hun inzet op de VO-scholen. De andere inzet die zij doen via de gebiedsteams willen we bij onderbrengen. - Voor geldt dat voor 2023 alleen voor Q1 is ingekocht. We brengen dit jaar verder onder in de subsidieovereenkomst met (ism Z&S) - Overige inhuur: hiervoor maken wij als de gemeentebrede ingekochte diensten geen geschikte kandidaten hebben gebruik van ons eigen netwerk. We maken dan een Inkoopstrategie ism Inkoop. Er zitten naar blijkt nog wat langer lopende detacheringen, die inmiddels beëindigd zijn. Nogmaals de teamleiders gevraagd eerst de weg via Inhuurdesk te bewandelen.	Verwachte afronding:	Aug'23

(2) Subsidies

In de tussentijdse rapportage interne beheersing 2022 is al gerapporteerd over subsidieverstrekingen. Voor het proces van subsidieverstrekingen zijn geen nieuwe aanbevelingen. Voor subsidies in z'n algemeenheid is er wel een "nieuwe" aanbeveling. In deze eindrapportage laten we ook de aanbevelingen van de tussentijdse rapportage terugkomen om zo een overzichtelijk beeld te geven over alle aanbeveling 2022.

U) Opvolging adviesnota Verbetering Subsidies		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Aan directie en college is in het 1e kwartaal van 2022 de adviesnota Verbetering Subsidie proces aangeboden. Deze adviesnota is de uitkomst van de opdracht die het projectteam subsidies heeft uitgevoerd. De opdracht van het projectteam is als volgt geformuleerd: <i>"Lever een plan van aanpak op voor het professionaliseren van het gehele proces van subsidieverstreking in de gemeente Hoorn, zodat deze op een transparante, éénduidige en voorspelbare wijze wordt uitgevoerd. Daarbij worden de adviezen uit het rekenkamerrapport en de evaluatie van het subsidiebeleid meegenomen."</i> Bevindingen uit de deelwaarneming (verbijzonderde) interne controle komen grotendeels overeen met de aanbevelingen uit de adviesnota Verbetering Subsidie Proces.		
Advies	Zorg ervoor dat: ▪ Uniformiteit: subsidies worden afgehandeld via één uniforme procedure; ▪ Dossiervastlegging: subsidies op eenduidige wijze op één plek worden opgeslagen; ▪ Naleving Algemene Subsidieverordening (ASV): Alle vereisten die in de subsidieverordening zijn opgenomen, worden (zichtbaar) nageleefd en getoetst; ▪ Loon- en prijsindexatie: In 2022 hebben gesubsidieerde instellingen een prijscompensatie van 1,4% gekregen. Er zijn ook gesubsidieerde instellingen die een loonindexatie hebben gehad. Zorg dat onderbouwing van deze loonindexatie in de dossiers terug te vinden zijn (inclusief het indexatie % dat is gehanteerd).		
Reactie teammanager	Er worden nog gesprekken gevoerd met de teammanager zorg en samenleving. Voor de eindrapportage geen reactie ontvangen. Punten worden meegenomen met startgesprek 2023.	Verwachte afronding:	Q3 2024

V) Registratie en coördinatie subsidies (algemeen subsidiebureau)		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Voor zowel verstrekte als aangevraagde subsidies vindt er geen centrale registratie, monitoring en coördinatie plaats. Voor verstrekte subsidies die vanuit maatschappelijke ontwikkelingen worden behandeld wordt dit punt meegenomen in de adviesnota 'Verbetering subsidieproces'. Voor andere verstrekte subsidies is onbekend hoe registratie, monitoring en coördinatie plaats vindt. Voor subsidies die Hoorn ontvangt op basis van een zelf ingediende aanvraag is er geen centrale registratie, monitoring en coördinatie. Regelmatig komen er subsidiegelden binnen bij de financiële administratie waarvan niet bekend is waar deze betrekking op hebben en waar deze opbrengst op verantwoord moet worden. Voor grote subsidie ontvangsten is het ook goed om op voorhand te weten of en hoe deze verantwoord moeten worden. Wel of geen accountantscontrole. En vanuit treasury is het goed om te weten welke gelden er ontvangen gaan worden.		
Advies	Zorg voor een centraal punt (algemeen subsidiebureau) waar zowel verstrekte als aangevraagde subsidies worden geregistreerd, gemonitord en gecoördineerd.		
Reactie teammanager	Niet bekend welke teammanager verantwoordelijk zou moeten zijn voor overall subsidiebureau.	Verwachte afronding:	Niet bekend

(3) Facilitaire verhuur

Het proces facilitaire verhuur is een roulerend proces. Dat houdt in dat dit proces op basis van omvang en risico inschatting eenmaal in de drie jaar wordt meegenomen in het uitvoeringsplan interne controle.

Facilitaire verhuur betreft de verhuur van binnen- en buitensportaccommodaties.

Binnensportaccommodaties kunnen online worden gereserveerd via hoorn.accommodatiehuur.nl. Voor de verhuur van buitensportaccommodaties verloopt de aanvraag via de mail.

W) Zichtbare controle tarieven		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Aan het begin van het schooljaar 2022/2023 is een tariefcontrole uitgevoerd. De vastgestelde tarieven komen overeen met de tarieven in accommodatiehuur.nl. Echter is deze controle niet zichtbaar vastgelegd. Door interne beheersing is een deelwaarneming uitgevoerd op de in rekening gebrachte huren. Hier zijn geen bevindingen uitgekomen.		
Advies	Zorg ervoor dat de tariefcontrole ook zichtbaar wordt vastgelegd.		
Reactie teammanager	Teammanager onderwijs, doelgroepenvervoer en leisure kan zich vinden in de aanbeveling. Punt wordt meegenomen voor 2023.	Verwachte afronding:	Q4 2023

X) Aansluiting subadministratie met financiële administratie		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Om de volledigheid van de opbrengsten vast te stellen per jaareinde dient er een aansluiting gemaakt te worden tussen de subadministratie en de financiële administratie. De subadministratie is in deze accommodatiehuur.nl. Door personele wisselingen heeft deze aansluiting in 2022 niet plaatsgevonden.		
Advies	▪ Zorg vanaf 2023 weer voor een aansluiting tussen de opbrengsten in accommodatiehuur.nl met de financiële administratie (minimaal 2x per jaar); ▪ Zorg voor een aanspreekpunt in de 1e lijn die verantwoordelijk is voor de aansluiting tussen accommodatiehuur.nl met de financiële administratie;		
Reactie teammanager	Teammanager onderwijs, doelgroepenvervoer en leisure kan zich vinden in de aanbeveling. Voor 2023 is het streven om weer 2 jaarlijks een aansluiting sub administratie te hebben. Deze aansluiting zal door medewerker sportreserveringen gemaakt worden.	Verwachte afronding:	Q4 2023

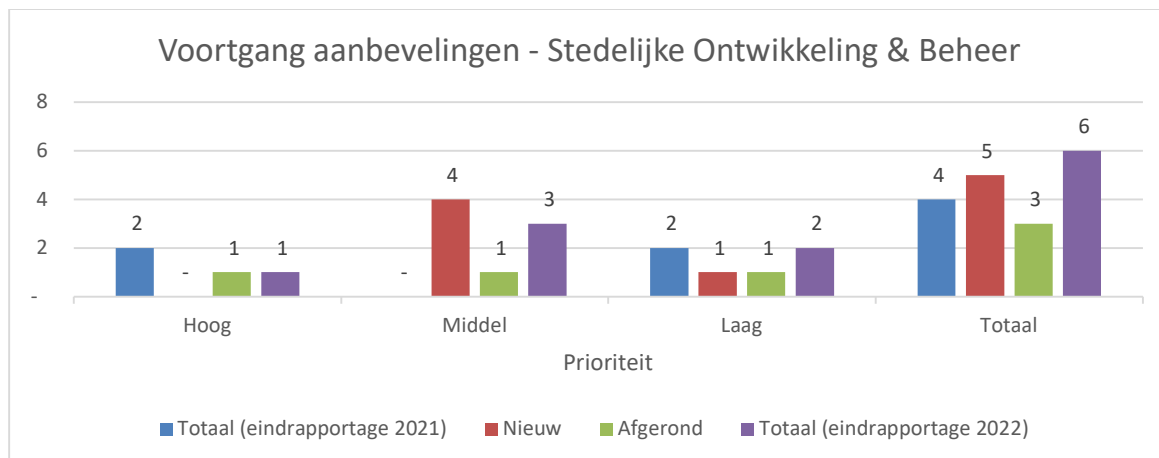
(4) Leerlingenvervoer

Ook het proces leerlingenvervoer is een roulerend proces. Dat houdt in dat dit proces op basis van omvang en risico inschatting eenmaal in de 3 jaar wordt meegenomen in het uitvoeringsplan interne controle. Leerlingenvervoer gaat om vervoer naar regulier en speciaal basis- en voortgezet onderwijs van kinderen die vanwege een structurele beperking niet zelfstandig kunnen reizen.

Y) Zichtbare controle dichtstbijzijnde toegankelijke school		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Een voorwaarden om in aanmerking te komen voor vervoer is de afstand tot de dichtstbijzijnde toegankelijke school bedraagt 6 kilometer of meer. Er wordt hierbij uitgegaan van de kortste route via de ANWB-routeplanner. Deze voorwaarden wordt getoetst door het team alleen niet zichtbaar vastgelegd.		
Advies	Zorg dat de zichtbare controle op de dichtstbijzijnde school is opgenomen in het dossier (Mens Centraal).		
Reactie teammanager	Er is een nieuwe module in de applicatie. Met de nieuwe applicatie wordt de aanvraag via een stroomschema verwerkt. Het team onderwijs en doelgroepenvervoer gaat na welke mogelijkheden er zijn in het stroomschema voor de zichtbare vastlegging.	Verwachte afronding:	Q3 2023

Z) Vastlegging besluitvorming afwijkende casussen		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Bij een standaard beschikking voor leerlingenvervoer is er geen formeel akkoord (akkoord teammanager). Een standaard beschikking is een beschikking waarbij de regels uit de verordening worden gevolgd. Afwijkende casussen worden voorgelegd en besproken met de teammanager waarna een akkoord per mail volgt. Uit de deelwaarneming is gebleken dat bij afwijkende casussen niet alle documentatie en akkoord per mail wordt opgenomen in het dossier.		
Advies	Zorg dat bij afwijkende casussen dat de argumentatie en documentatie die aan het besluit ten grondslagen ligt en het akkoord van de teammanager in het dossier wordt opgenomen.		
Reactie teammanager	Afwijkende casussen worden inmiddels afzonderlijk gedocumenteerd in het systeem (MensCentraal).	Verwachte afronding:	Inmiddels afgerond

2.4 Stedelijke Ontwikkeling & Beheer

2.4.1 Samenvatting

Dit hoofdstuk behandelt aanbevelingen in het fysieke domein: Stedelijke Ontwikkeling & Beheer. De nieuwe aanbevelingen hebben betrekking op vergunningverlening (Wabo) en kermisexploitatie. Voor deze processen hebben zich geen rechtmatigheidsfouten voorgedaan. Het zijn voornamelijk aanbevelingen op de beheersing van de processen.

Op het gebied van begrotingsrechtmatigheid (overschrijdingen per investering) heeft het fysiek domein wel onrechtmatigheden die meetellen voor het oordeel van de accountant. Voor een actueel overzicht verwijzen wij naar de jaarstukken 2022. Voor 2023 adviseren wij het fysiek domein om de uitgaven van investeringen te blijven monitoren of deze in lijn liggen met hetgeen begroot is op de investeringen.

2.4.2 Nieuwe aanbevelingen

(1) Vergunningen

AA) Jaarafbakening		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Tijdens de jaarrekening werkzaamheden is geconstateerd dat omzet 2022 in 2023 is verantwoord. Bij jaareinde heeft bij het team geen beoordeling/ analyse plaatsgevonden of opbrengsten in het juiste jaar zijn verantwoord. De P&C adviseur heeft dit ook niet meegenomen in de beoordeling aan het eind van het jaar.		
Advies	Wij adviseren om aan het eind van het boekjaar een beoordeling te doen of opbrengsten van het boekjaar ook daadwerkelijk in het boekjaar zijn verantwoord. En van welke aanvragen in het boekjaar nog opbrengsten worden verwacht (grote projecten) die in de jaarrekening meegenomen moeten worden.		
Reactie teammanager	Op basis van art. 11 lid 3 AWR mogen leges tot 3 jaar na het genomen besluit worden opgelegd. Het advies is nu opgehangen aan de verwerking van de vergunningsaanvraag, maar er vinden ook werkzaamheden in het volgende jaar plaats (waaronder bouwtoezicht). Niet alle omzet vindt dus in één jaar plaats, zeker niet bij grote bouwprojecten. Via het dashboard 'Omgevingsvergunningen' wordt daarnaast frequent gemonitord of de opbrengsten ook in het juiste jaar zijn verantwoord. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid voor de teams VBT, JA en Belastingen.	Verwachte afronding:	Niet bekend

BB) Aansluiting sub administraties op de financiële administratie		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Bij de afsluitende interne controle werkzaamheden is geconstateerd dat er geen aansluiting tussen de applicaties K2Vergunningen, Centric Leefomgeving, Gouw en K2financien wordt gemaakt. Op initiatief van p&c zijn de applicatiebeheerders aan de slag gegaan met PowerBi rapporten om de aansluitingen in beeld te brengen.		
Advies	- Maak periodiek (per kwartaal) een zichtbare aansluiting met de sub administraties. Verklaar eventuele verschillen in de aansluiting en leg deze ook vast. - Zorg voor een aanspreekpunt in de 1^e lijn die verantwoordelijk is voor de aansluiting tussen Key2Vergunningen, Centric Leefomgeving, Gouw en K2Financien;		
Reactie teammanager	Advies IB is overgenomen en uitgezet. Binnen VBT is een aanspreekpunt benoemd voor deze aansluiting.	Verwachte afronding:	Q4 2023

(2) Kermissen

Het proces kermissen is in het interne controleplan als roulerend proces meegenomen. Dat houdt in dat gezien omvang en risico dit proces eenmaal in de drie jaar wordt meegenomen in het jaarlijkse uitvoeringsplan.

CC) Vastlegging (voor)verpachting		Prioriteit:	Middel
Toelichting	Bij het maken van een selectie (voorverpachting en regulier verpachting) wordt rekening gehouden met diversiteit van de kermis. Is er voldoende variëteit, attracties voor jong en oud, eten en drinken etc. Voor deze selectie zijn de gunningscriteria niet duidelijk beschreven en vastgelegd. Van de definitieve selectie vindt geen gemotiveerde vastlegging plaats.		
Advies	Wij adviseren voor zowel de voorverpachting als de reguliere verpachting (objectieve) gunningscriteria te beschrijven en keuze voor verpachting gemotiveerd vast te leggen. Op deze manier kan er achteraf openheid van zaken worden gegeven als er vragen worden gesteld (verpachting in twijfel wordt gebracht).		
Reactie teammanager	De aanbeveling wordt meegenomen door het team veiligheid en toezicht en nog eens nader bekeken en waar nodig aangepast.	Verwachte afronding:	Niet bekend

DD) Kermisvoorwaarden 2014		Prioriteit:	Laag
Toelichting	Op de inschrijvingen zijn de voorwaarden voor de verhuur van standplaatsen op het kermisterrein Hoorn 2014 van toepassing. In hoeverre zijn deze voorwaarden nog actueel?		
Advies	Wij adviseren om na te gaan in hoeverre de voorwaarden 2014 nog actueel zijn. Actualiseer deze voorwaarden indien noodzakelijk.		
Reactie teammanager	De aanbeveling wordt meegenomen door het team veiligheid en toezicht en nog eens nader bekeken en waar nodig aangepast.	Verwachte afronding:	Niet bekend

2.4.3 Status bevindingen tussentijdse rapportage

(1) Vergunningen (Wabo)

EE) Tariefcontroles		Prioriteit:	Middel
Toelichting	In de tussenrapportage zijn voor het proces vergunningen de volgende aanbeveling gedaan: - De tariefcontrole op Key2Vergunningen is uitgevoerd, maar niet zichtbaar door de applicatiebeheerder teruggekoppeld. - Er is in 2022 geen zichtbare controle uitgevoerd op de tarieven in Centric Leefomgeving. De applicatiebeheerder geeft aan dat er nog geen export van tarieven mogelijk is. Doordat de applicatie in de eerste helft van 2022 beperkt in gebruik was, is het financiële risico nog beperkt.		
Advies	Zorg ervoor dat: ▪ tariefcontroles aan het begin van het jaar zichtbaar worden uitgevoerd voor alle in gebruik zijnde applicaties en; ▪ geconstateerde afwijkingen worden gecorrigeerd en zichtbaar worden vastgelegd. <u>Status 4^e kw 2022 en begin 2023:</u> door interne beheersing is geconstateerd dat de aanbevelingen zijn opgepakt door het team. In het 4^e kwartaal 2022 is contact geweest met de applicatiebeheerder voor de tarief controle op Centric Leefomgeving. Hier zijn geen bevindingen uit naar voren gekomen. In 2023 is de tarief controle voor zowel K2V als CLO door het team zelf uitgevoerd.		
Status	Geen aanvullingen op de bovengenoemde status. In 2023 wordt het gebruik van Key2Vergunningen verder afgeschaald en is CLO de leidende applicatie. Tariefcontrole zal op gelijke voet worden voortgezet.	Verwachte afronding:	Gereed

2.5 Frauderisico's

2.5.1 Algemeen

In 2021 is met de auditcommissie afgesproken om jaarlijks te rapporteren over frauderisico's. In deze paragraaf wordt daaraan aandacht besteed. Met de auditcommissie is afgesproken om in ieder geval te benoemen:

- Frauderisico's met beperkte beheersmaatregelen
- Bevindingen over getoetste beheersmaatregelen

De belangrijkste risico's zijn toegelicht in de tabel op de volgende pagina.

2.5.2 Aanvullende opmerkingen

Er is geen indicatie dat fraude heeft plaatsgevonden. Dit kan niet genoeg benadrukt worden. Er is wel sprake van enkele processen die fraudemogelijkheden bevatten. De aanwezige beheersmaatregelen dekken deze risico's niet of beperkt af.

Deze risico's kunnen bewust genomen worden. Zo kan het onwenselijk zijn om een financieel kleiner proces (bijvoorbeeld havengelden) sterk te monitoren, omdat dit meer kost (in euro's, werkplezier werknemers, verlies kwaliteit dienstverlening) dan je verwacht dat het oplevert (voorkomen van fraude).

Frauderisico	Toelichting	Kans (waarschijnlijkheid)	Ingeschatte omvang bandbreedte (impact)
Intern: Shop-in-shop	Enkele processen binnen de gemeente zijn gevoeliger voor shop-in-shop constructies. Hiervan is sprake als een medewerker transacties uitvoert buiten de administratie van de gemeente om. Hierbij steekt hij of zij het voordeel in eigen zak. Dit risico ontstaat bijvoorbeeld wanneer medewerkers een hoge mate van zelfstandigheid hebben en monitoring beperkt is. Hierop bestaat een verhoogd risico bij: - Haven - Kermis - Markt (niet getoetst in 2022, maar inherent fraudegevoelig)	Gemiddeld <i>Door beperkte monitoring ontstaat gelegenheid.</i>	Tot tientallen duizenden € per jaar <i>De opbrengsten uit haven, kermis en markten waren in 2022 ongeveer € 1.340.000 (2021: 440.000).</i>
Intern: Fraudemogelijkheid betalingen	Er bestaat een frauderisico met betrekking tot betalingen. Dit is eerder in deze rapportage beschreven. Er zijn medewerkers die zowel betalingen in kunnen lezen bij de bank als deze betalingen kunnen verwerken in de boekhouding. Dit geeft hen de mogelijkheid om: - Betaalvoorstellen vooraf te manipuleren; en - Deze betalingen achteraf financieel te verwerken. Technisch gezien is het mogelijk om deze betalingen op tegenrekeningen te boeken, en na verloop van tijd vrij te laten vallen. Het risico is niet groot: - Er zijn slechts twee medewerkers die dit kunnen; - Door dubbel boekhouden (debet/credit) moet de boekhouding altijd sluiten. Het vraagt veel creativiteit om langdurig en/of veel geld te onttrekken; - Crediteuren en bewoners zullen klagen als zij hun geld niet ontvangen. Er stroomt echter veel geld door de organisatie, waardoor fraude niet direct op hoeft te vallen. Voorkomen is beter dan genezen.	Klein <i>Betalingsfraude is technisch gezien mogelijk, maar vraagt creativiteit om ongezien te blijven.</i>	Tot tientallen duizenden € per jaar <i>De omvang is alleen beperkt tot de creativiteit van de fraudeur. Dit kan oplopen tot tonnen per jaar, hoewel het door diverse beheersmaatregelen onwaarschijnlijk is dat dit onopgemerkt zal blijven.</i>
Intern: Misbruik bevoegdheden AFAS	De adviseurs interne beheersing hebben geen inzicht kunnen krijgen in de bevoegdheden binnen AFAS. Daarnaast is onbekend hoe wordt gecontroleerd op spookpersoneel. Hierdoor is het onduidelijk of, en zo ja, welke concrete frauderisico's bestaan binnen de salarisadministratie.	Onbekend	€ 21.000 - € 216.000 per spookmedewerker per jaar € 0 - € 21.600 per medewerker per jaar voor salarismutaties <i>Uitgegaan van bruto minimumloon en premie-norm per jaar. Voor salarismutaties, waaronder eenmalige betalingen als declaraties, uitgegaan van maximaal 10% jaarsalaris.</i>

Bijlagen

Bijlage I – Toelichting rechtmatigheidsfouten

Deze bijlage is los bijgevoegd.

Bijlage II – Overzicht van aanbevelingen (open)

Deze bijlage is los bijgevoegd.

Bijlage III – Overzicht van aanbevelingen (afgerond)

Deze bijlage is los bijgevoegd.

Gemeente Hoorn

Nieuwe Steen 1
Postbus 603
1620 AR Hoorn
T 0229 25 22 00
www.hoorn.nl